

## A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Győri Ítéltábla **felperesnek** dr. Iglódi Endre ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **végrendelet érvénytelenségének megállapítása** iránt indított perében, a Zala Megyei Bíróság 2009. szeptember 30. napján kelt 6.P.20.035/2009/19. számú ítélete ellen a felperes 24., 28. és 30. sorszámon előterjesztett **fellebbezése** folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

### **í t é l e t e t:**

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100.000,- (Egyszázezer) Ft másodfokú perköltséget.

A feljegyzett 840.000,- (Nyolcszáznegyvenezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítéltábla megállapítja, hogy a felperes teljes mértékben pervesztes, a pártfogó ügyvéd munkadíját az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

### **I n d o k o l á s:**

A felperes a Zala Megyei Bíróság előtt indított perben néhai "A" 2007. október 10-én kelt írásbeli magánvégrendelete érvénytelenségének, a 2007. november 1-jén kelt írásbeli magánvégrendelet érvényességének, valamint annak megállapítását kérte, hogy az utóbbi végrendelet alapján valamennyi, a hagyatékátadó végzésben feltüntetett vagyontárgyat megörökölte. Kereseti kérelme kiterjedt a hagyatékátadó végzés hatályon kívül helyezésére is. Arra az esetre, hogy ha az alperes a vagyontárgyakat nem adja át, 14.000.000,- Ft kártérítés megfizetésére kérte kötelezni. A 2007. október 10-én kelt végrendelet érvénytelenségét arra alapította, hogy a végrendelkező utóbb, 2007. november 1-jén újabb végrendeletet készített.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

A megállapított tényállás szerint a 2007. november 22. napján elhunyt "A" a testvére, az alperes javára írásbeli magánvégredeletet készített, amelyben „minden ingó és ingatlan vagyonát, készpénzét” ráhagyta. A kézírással készített okiratot tanúként "B" és "C" írta alá. A néhai a felperesnek, akivel régóta baráti viszonyban állt, 2006. december 6-án 1.500.000,- Ft kölcsönt adott 2008. június 30-i lejáratral. 2007. októberében "A" kórházba került, ahol 2007. október 31-én meglátogatta "D" a felperes ikertestvére, aki előtt a néhai olyan nyilatkozatot tett, hogy minden vagyonát a felperesre kívánja hagyni. Ezt a felperessel a néhai telefonon közölte, s kérte tőle a végrendelet elkészítését. Ennek a kérdésnek a felperes eleget tett, a végrendeletet gépirással elkészítette, és "D"-vel együtt a kórházba bevitte. A 2007. november 1. napján kelt végrendelet és kölcsönszerződés-módosítás megnevezésű okiratot "A", mint „örökhagyó végrendelkező, hitelező”, a felperes pedig, mint „örökös, adós”, írták alá, tanúként pedig "D" és "E" szerepel. Az okiratban "A" arról nyilatkozott, hogy a felperessel kötött kölcsönszerződést „megsemmisíti”, az abba foglalt nyilatkozatokat „visszavonja”, a felvett kölcsönösszeg a felperest illeti. Lakását a felperesre hagyja, azt az alperes nem örökölheti. A végrendelkezés indokaként "A" azt jelölte meg, hogy a felperes „gondoskodott róla, nála evett, ivott és a nyugdíjazását elintézték”.

A keszthelyi közjegyző előtt 2411.Kjő.321/2007. ügyszám alatt indult hagyatéki eljárásban a hagyatéki leltár azt rögzítette, hogy az örökhagyó után két végrendelet maradt. A közjegyző a hagyatéki tárgyaláson a 2007. november 1-jén kelt végrendelet másolata alapján arról tájékoztatta a jelenlevőket, hogy az okiratnak a végrendeletet képező rendelkezései a Ptk. 632.§ (1) bekezdése alapján érvénytelennek minősülnek, mivel azok az okiratot aláíró felperes részére tett juttatások. A közjegyző azt is megállapította, hogy a 2007. október 10. napján kiállított végrendelet alakilag érvényes. Mindezek után végzésével az örökhagyó hagyatékát az alperesnek adta át. Döntését azzal indokolta, hogy az örökhagyó írásbeli magánvégrendeletében minden vagyonát testvérére, az alperesre hagyta. A felperes által megfellebbezett hagyatékátadó végzést a Zala Megyei Bíróság a Pkf.20.592/2008/2. számú végzésével helybehagyta. A másodfokú bíróság kifejtette, hogy a közjegyző helytállóan adta át a hagyatékot az alperesnek az alakilag szabályos, 2007. október 10. napján kelt végrendelet alapján, és helyes tájékoztatást adott a 2007. november 1. napján kelt végrendelet érvénytelenségéről. Kitért arra is a másodfokú bíróság, hogy a hagyatékátadó végzésnek anyagi jogereje nincs. A felperes az elévülési időn belül kérheti a 2007. november 1. napján kelt végrendelet érvényességének, illetve a 2007. október 10. napján kelt végrendelet érvénytelenségének megállapítását.

Az elsőfokú bíróság azt is megállapította, hogy a 2007. november 1. napján készült végrendelettel kapcsolatban nyomozás folyt, mert adat merült fel arra, hogy az okirat hamisított. Az ügyészség azonban a nyomozást megszüntette, mert nem volt megállapítható minden kétséget kizáró bizonyossággal, hogy a felperes hamisított magánokiratot használt fel.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetéről a Ptk. 599.§ (2) bekezdése, a 632.§ (1) és (2) bekezdése, a 650.§ (2) bekezdése, a 653.§ és 654.§ szakaszai, valamint a 339.§ (1) bekezdése alkalmazásával döntött.

Mindenek előtt kifejtette, hogy a felperesnek a hagyatékátadó végzés hatályon kívül helyezése iránti keresete azért nem volt teljesíthető, mert két különböző eljárás a hagyatéki-, és a peres eljárás. A hagyatékátadó végzést csak a hagyatéki eljárásban szabályozott jogorvoslat eredményeként lehet megváltoztatni, vagy hatályon kívül helyezni. A felperes az általa indított polgári perben a végrendelet érvényességének, illetve érvénytelenségének megállapítását kérheti.

A felperesnek a 2007. október 10-én kelt végrendelettel kapcsolatos azon hivatkozása, hogy a végrendelkező utóbb újabb végrendeletet alkotott, nem eredményezi a végrendelet érvénytelenségét. Ez a hivatkozás a Ptk. 650.§ (2) bekezdése értelmében csak hatálytalanságot eredményezhet. A hatálytalanságot, mint jogkövetkezményt azonban csak érvényes végrendelet képes kiváltani.

Kifejtette a továbbiakban az elsőfokú bíróság, hogy az érvénytelenség hivatalból nem vehető figyelembe, a bíróság a végrendeletet csak az érvényesített megtámadási ok alapján nyilváníthatja érvénytelennek. Ennél fogva csak az alperes érdemi védekezésében kifejezetten hivatkozott, a Ptk. 632.§-án alapuló érvénytelenségi ok fennálltát vizsgálhatta. Ez a védekezés pedig úgy szól, hogy a 2007. november 1. napján kelt végrendelet érvényességének megállapítása iránti kereset már csak azért sem foghat helyt, mert a felperes közreműködőnek minősül a végrendelet tekintetében.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok, így különösen **"F"-nek** a nyomozás során tett tanúvallomása, az ügyészség nyomozást megszüntető határozata, valamint a felperesnek a per tárgyalásán tett előadása alapján megállapította, hogy a 2007. november 1. napján kelt okiratot a felperes gépelte. A kialakult bírói gyakorlat szerint a végrendelet leírása kimeríti a közreműködés fogalmát, ez pedig a végrendelet érvénytelenségét vonja maga után. A végrendelet emellett azért is érvénytelennek tekintendő, mert az azt aláíró tanú egyike, **"D"** a végrendeleti juttatásban részesíteni kívánt felperes testvére. Ebből következően az újabb, 2007. november 1. napján kelt végrendelet - érvénytelensége miatt - a korábbi végrendelet hatálytalanítására nem alkalmas. Következésképpen az öröklés rendjét a 2007. október 10. napján kelt végrendelet alapján kellett megállapítani.

A felperes eshetőleges, kártérítés megfizetése iránti keresete nem volt teljesíthető, hiszen az feltételezi a felperes végrendeleti öröklését.

Mindezen kifejtett indokok alapján az elsőfokú bíróság a felperes keresetét alaptalannak ítélte.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes nyújtott be fellebbezést. Az ítélet megváltoztatását, kereseti kérelme teljesítését kérte. Arra hivatkozott, hogy az alperes javára szóló végrendelet nem **"A"**tól származik, azt nem ő írta. A végrendelet készítésének idején a zalaegerszegi kórházban tartózkodott, így a végrendelet nem készülhetett **Helység"1-en**.

A végrendelkező és az alperes között a kapcsolat megromlott, ezért is érthetetlen és megkérdőjelezhető a végrendelet hitelessége, valódisága, érvényessége. Előadta még azt is, hogy a végrendelet egyik tanúja **"B"**, aki idős alperes veje, tehát az ő hozzátartozója javára szóló végrendelet a Ptk. 632.§ (1) bekezdése alapján érvénytelen.

Fellebbezésében hivatkozott a felperes arra is, hogy őt a Keszthelyi Városi Bíróság az 5.P.20.805/2008/13. számú 2009. június 24-én kelt ítéletében 1.600.000,- Ft és kamatainak megfizetésére kötelezte. Ez is megteremti a végrendelet érvénytelenségére történő hivatkozásának a Ptk. 653.§-a szerinti jogalapját.

Továbbra is kérte alperes által benyújtott végrendelet érvénytelenségének megállapítását, továbbá az alperes 14.000.000,- Ft kártérítés megfizetésére való kötelezését.

A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása érdekében tette meg észrevételeit.

Az ítélet tábla a megyei bíróság ítéletét érdemben megalapozottnak ítélte, indokolásával az alábbiak kiemelése mellett egyetért.

A hagyatéki eljárás és az öröklési per kapcsolatáról helyesen fejtette ki az elsőfokú bíróság, hogy a hagyatékátadó végzést a peres eljárásban hozott határozattal (ítélettel) nem lehet hatályon kívül helyezni.

A teljes hatályú hagyatékátadó végzés jogerőre emelkedése után a rendes jogorvoslati úton (fellebbezés) megtámadhatatlanná válik. Az érdekelt a hagyatéki eljárás során mellőzött igényét a törvény rendes útján érvényesítheti. Ekként e perben - a hagyatékátadó végzés érintetlenül hagyása mellett - volt érvényesíthető és vizsgálható a felperes végrendelet érvénytelensége, illetve érvényességének megállapítása iránti keresete.

A Ptk. rendelkezései szerint a végrendelet érvénytelenségét a végrendeletalkotói képesség hiánya, a végrendeleti akarat fogyatékosága, a végrendeleti akarat kinyilvánításának hibája, a végrendelet tartalmi hibája eredményezheti. Az érvénytelenség esetén a végrendelet, vagy annak bizonyos rendelkezése kezdettől fogva fogyatékos, ezért megtámadás esetén nem érvényesülhet.

A felperes által hivatkozott körülmény, nevezetesen az, hogy utóbb az ő javára készült végrendelet, érvénytelenséget nem, legfeljebb hatálytalanságot eredményez.

A hatálytalanság azt jelenti, hogy a végrendelet megalkotása után beálló valamely ok, körülmény kizárja a végrendelet érvényesülését. A korábbi végrendelet hatálytalanságának kiváltására azonban csak olyan érvényes végrendelet alkalmas, amelynek rendelkezései érintik a korábbi végrendeletben foglalt intézkedéseket.

Ebből következően helyesen vizsgálta az elsőfokú bíróság az alperes által védekezésként hivatkozott Ptk. 632.§-a szerinti érvénytelenségi ok fennálltát.

A 2007. november 1. napján kelt végrendelet az elsőfokú bíróság helyes következtetése szerint közreműködés okából érvénytelen, ezért nem alkalmas a 2007. október 10. napján keletkezett írásbeli magánvégrendelet hatálytalanságának kiváltására. A felhívott jogszabályi rendelkezések alkalmazásával megalapozottan utasította el az elsőfokú bíróság a 2007. október 10-én kelt végrendelet érvénytelenségének és a 2007. november 1-jén kelt végrendelet érvényességének megállapítása iránti keresetet. Helyes az az elsőfokú ítéletben elfoglalt álláspont is, hogy a felperes kártérítési igény iránti keresetének feltétele lenne a felperes örökös minősége.

Az ítélet tábla érdemben nem foglalkozott a felperes által a fellebbezésben hivatkozott újabb érvénytelenségi okokkal, amelyeket arra alapított, hogy a végrendeletet nem az örökhagyó írta, illetve a végrendelet tanújának hozzátartozója a kedvezményezett.

A Ptk. 653. §-a értelmében a végrendelet megtámadására csak az arra jogosult által felhozott okok alapján van jogi lehetőség; a végrendelet érvénytelensége hivatalból nem, hanem csak akkor vehető figyelembe, ha arra az érdekelt hivatkozik (PK 85. számú állásfoglalás). Ebből következik, - mint ahogy erre helyesen utalt az elsőfokú bíróság is -, hogy a bíróság a végrendeletet csak érvényesített megtámadási ok alapján és a perben álló felek egymás közti viszonyában nyilváníthatja érvénytelennek. Ennek további következménye, hogy az egyes érvénytelenségi okok önálló kereseti kérelmek, és az egyik érvénytelenségi okra alapított kereset sikertelensége esetén lehetőség van arra, hogy a jogosult újabb megtámadási okból kérje a végrendelet érvénytelenségének a megállapítását. Újabb kereseti kérelmet azonban a Pp. 247. §-ának tiltó rendelkezése folytán a másodfokú eljárásban nem lehet előterjeszteni.

A fenti indokok kiemelése és hangsúlyozása mellett az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban is peresztes felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperesnek a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. §.(2) bekezdés c./pontjában, valamint az (5) és (6) bekezdésében foglaltak figyelembe vételével megállapított másodfokú perköltséget.

A feljegyzett 840.000,- Ft fellebbezési illetéket és a pártfogó ügyvéd munkadíját a felperes személyes költségmentességére figyelemmel a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13 § (1) bekezdése és 14. §-a értelmében az állam viseli.

A pártfogó ügyvédi díj összegéről a Pp. 87. § (2) bekezdése, továbbá a Jstv. 11/A. és B. §-ai alapján a Zala Megyei Igazságügyi Hivatal Jogi Segítségnyújtó Szolgálatára fog rendelkezni.

Győr, 2010. június 7. napján

. Havasiné dr. Orbán Mária sk. a  
tanács elnöke. Világi Erzsébet sk.  
előadó bír. Maurer Ádám sk.  
bíró

A kiadmány hitelül:  
kiadó